

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**TRACTATVS|| DE CON-||FESSIONIBVS MA=||LEFICORVM ET
SAGA-||RVM SECVNDÒ RECOGNI||tus, & auctior redditus.||
An, & quanta fides ijs adhibenda sit?||**

Binsfeld, Peter

Avgvstae Trevirorum

VD16 B 5530

Qvaestio I. An diuinatio per augurium aut auspiciu omnino sit illicita?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41113

Sic Clarus loco cit. & Menochius de arbitrar. Iud. qq. lib. 2. casu 330. qui plures in hanc sententiam citat. Dicit tamen Clarus, quod non consuleret iudici, vt loco deportationis imponeret pœnam mortis, vbi pro eo delicto non esset imposita à statuto, vel à consuetudine, & ita obseruatur. Vnum hic tam ex lege diuina, quam canonica & ciuili annotandum, quod quamuis grauissimum sit peccatum diuinatores consulere, eorum operam requirere, & responsa expetere: tamen hisce temporibus sine scrupulo multi eos acedunt, cum Magistratus scientia & tolerantia, nec est qui cogitet vel minima pœna eos afficere. Imo nec ipsi diuinatores aut fortilegi puniuntur. Quare quia principijs non adhibetur remedium, non est mirum si homines paulatim in maioria scelera cadant.

QV AESTIO I.

An diuinitio per augurium aut aspicium omnino sit illicita?

VIDETVR quod sic, ex scripturis citatis, presenti L. & can. in quibus locis damnantur augures, aruspices, & diuinatores.

De hac materia agunt S. Thom. 2. 2. q. 95. S. Antoninus 2. part. tit. 12. cap. 1. §. 8. Syluest. in summa, in verb. Superstitio. Alij summistæ in

eodem verbo, vel in verbo Sortilegium, & diuinationo. Ioannes à Turrecremata in 26. q. 2. can. Sed & illud. Archidiac. in eod. c. q. 4. cap. Igitur.

Circa hanc vanitatem multum gentiles fuerunt curiosi. Vnde singulariter certas aues obseruabant. Phryges, quid cornix loquatur, inquit, diligenter ausculta, situmq; eius sedentis aut volatis nullatenus contempnas. Refert enim plurimum à dextris sit, an à sinistris, qua positione respiciat cubitum gradientis: loquax sit an clamosa, an silens omninò: præcedat, sequatur, transeuntis aduentum, an fugiat, quouè discedat, non negligenter ferunt attendendum. Hinc illud Vergilij:

Quid, nisi me quacunq; nouas incidere lites,

Ante sinistra caua monuisset ab ilice cornix?

Nec tuus hic Meris, nec viueret ipse Menalcas.

Referunt quidam, quod ea die, qua Alexander natus est, duæ aquilæ super culmine partis domus eius tota die sederint, auspiciû duplicis imperij, Europæ Asiæq; præferentes. Semper autem auguratores arbitrati sunt infausa esse bubonis, strigis, & noctuæ auguria. Ad quem finem tendit illud narratum in historia Scholastica, quod Herodes Agrippa, cum esset Romæ in carcere quodam, quidam Augur dixit ei: Nol timere: quia citò liberaberis & sublimaberis, & in illa prosperitate morieris: quod præsens bubo in arbore residens

demonstrat. Quàm citò autem huius generis animal super te videris, vltra quintum diem viuere non valebis. A gentilibus ad nostra tempora puto hanc superstitionem deriuatam. Multi si ægrotent, molestissimè ferunt noctuæ clamores. Sed his omissis superstitionibus, veritas rei determinanda est.

Prima Conclusio. *Licitum est aliquando ex garritu, motu, aut auium dispositione futura prædicere, quæ pendent ex instinctu naturali auium.*

CVM enim bruta animalia habeant animam tantum sensitivam, cuius omnes potentiæ sunt actus corporalium organorum, subiacet eorum anima dispositioni continentium corporum, maximè cœlestium, & ideo nihil prohibet aliquas eorum operationes esse futurorum signa, in quantum conformantur dispositionibus corporum cœlestium, & æris continentis, ex quibus proueniunt aliqui futuri euentus. In hoc tamen duo consideranda sunt: Primum quidem, vt operationes huiusmodi non extendantur, nisi ad præcognoscenda futura, quæ efficiuntur per motus cœlestium corporum, de quibus suprâ. Secundum vt non extendantur, nisi ad ea, quæ aliquantulum possunt ad huiusmodi animalia pertinere. Consequuntur enim per cœlestia corpora
cogni.

cognitionem quandam naturalem, & instinctum ad ea, quæ vitæ sunt necessaria, sicut sunt immutationes, quæ fiunt per pluias & ventos, & alia huiusmodi. Sic S. Thomas loco citato, quem sequuntur S. Antonin. Turrecrem. Syluest. & alij. Ad huius conclusionis confirmationem facit illud Hieremiæ 8. Miluus in cælo cognouit tempus suum: turtur & hirundo, & ciconia custodierunt tempus aduentus sui. Sic quædam aues quando frequenter garrunt, indicant futuram pluuiam. Sic grues & hirundines præsentunt futurum frigus hyemis, ac fugiunt ex partibus nostris, & aduentante calore æstatis, redeunt. Sic etiam experientia compertum est, quod quando perdices, aliæ aues, aut lepores, vel quædam alia animalia circa medium hyemis pinguiora sunt, longius erit frigus: quia natura hoc dictante, & quasi præfagiente, se impingunt. Hęc enim & similia cum sint naturalia & sensibilia, utpote ad conseruationem indiuidui necessaria; à dispositione cælestium corporum imprimuntur naturæ sensitiuæ animalium.

Secunda Conclusio. *Ex auium gestibus prædicere aliqua futura, quando mouentur ad aliquid agendum motu angelico, non est illicitum.*

VT patet in columba super Christum descendente: & in coruo, qui pauit Heliam:
& in

& in cete, qui euomuit, & eiecit Ionam. Sic S. Thomas & Doctores citati.

Tertia Conclusio. Ex motibus aut garritu auium futura, quæ non subsunt eorum natura, aut cælorum motui: prædicere non licet.

HANC Conclusionem probant sacræ literæ, canones & leges locis citatis. Quia sic futura prædicere, non potest prouenire, nisi ex pacto cum Dæmonibus, qui vtuntur motibus & vocibus auium ad deceptionem illorum, qui talibus intendunt.

Quarta Conclusio. Quæ dicta sunt de motibus & vocibus animalium, quantum ad futurorum præfagia, eadem locum habent in cæteris animalibus ratione carentibus.

QVIA similia similes est ratio. Dictis obstare videtur, quod legitur de Ioseph Genes. 44. cuius dispensator dixit: Scyphum, quem furati estis, ipse est, in quo bibit Dominus meus, & in quo augurari solet. Et ipse dixit postea fratribus suis. An ignoratis, quod non sit similis mei in augurandi scientia? S. Augustinus in quæstionibus super Genesin
cap.

cap. 145. dicit Ioseph dixisse, non esse similem sibi in scientia augurandi ioco, & non serid, referens fortè hoc ad illud, quod vulgus de eo opinabatur. Et sic etiam dispensator eius locutus est. Hanc responsionem S. Thomas in q. d. art. 7. ad 1. & Doctores reliqui amplectuntur.

QVAESTIO II.

An diuinitio per somnia sit licita.

TRACTANT S. Thom. q. dicta artic. 6. S. Antonin. loco cit. §. 7. Turrecremata 26. q. 7. can. Non obseruetis. Syluest. in verbo Superstitio. Somniorum etiam materiam ad longum prosequitur Cœlius Rhodiginus lectionum antiquarum lib. 14. à cap. 40. & latissimè Benedictus Pererius lib. 2. de magia.

Ante resolutionem annotandum est, quod aliquid, quod significat alterum, cum eo aliquam coniunctionem habere debet. Vel per intellectum, vt hædera vinum vendibile significat: vel secundum rem, prout fumus denotat ignem. Res autem cum re connectitur aut vt causa, aut vt effectus, aut per accidens, vt, exempli gratia, aliquis nocte somniat se hominem occidisse, interdiu ex accidenti ab alio homo occiditur. Deinde considerandum est,

est,